

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ
ҰЛТТЫҚ БАНКІ
№14 БАСПАСӨЗ Р Е Л И З І
2011 жылғы 15 маусым

Қаржы нарығындағы ахуал туралы

1. Инфляция

Қазақстан Республикасы Статистика агенттігінің ресми деректері бойынша 2011 жылғы мамырда инфляция 0,5% (2010 жылғы мамырда – 0,6%) деңгейінде қалыптасты. Азық-түлік тауарларының бағасы 0,6% (0,7%), азық-түлікке жатпайтын тауарлар – 0,6% (0,5%) және ақылы қызмет көрсету – 0,3% (0,4%) өсті.

Азық-түлік тауарлары нарығында өткен айда неғұрлым жоғары деңгейде жарма – 5,3%, ет және ет өнімдері – 1,4%, макарон өнімдері – 1,0%, бидай ұны – 1,3% қымбаттады. Жұмыртқа 2,6% арзандады.

Азық-түлікке жатпайтын тауарлар тобында бағалар бензинге 5,1% өсті, дизель отыны 5,5%, дәрі-дәрмектер және киім мен аяқ киім – 0,2% қымбаттады.

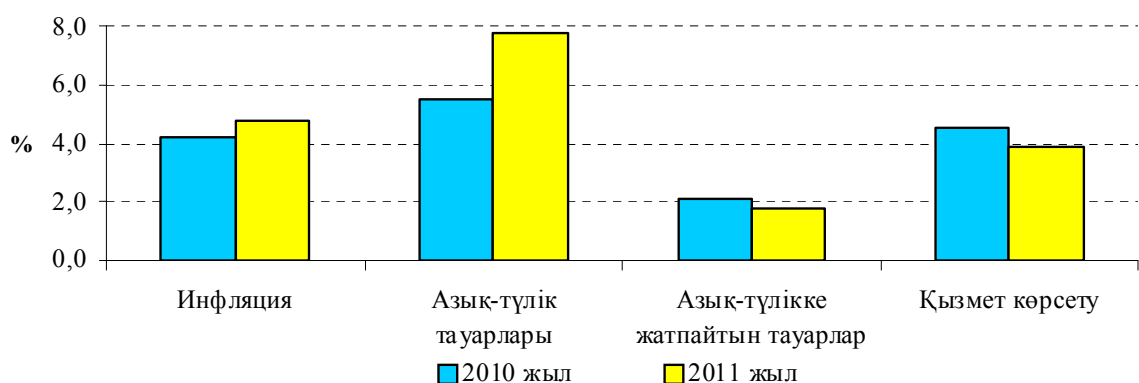
Ақылы қызмет көрсету құрылымында тұрғын үй-коммуналдық саланың қызмет көрсетуі үшін ақы төлеу 0,2% өсті, оның ішінде сұйылтылған газдың бағасы 1,8% артты. Бұл ретте электр энергиясы үшін, ыстық су және орталық жылыту және кәріз үшін ақы өзгерген жоқ. Көлік қызметіне ақы төлеу 0,8% өсті, оның ішінде теміржол көлігінің бағасы 3,4% өсті. Амбулаториялық қызмет көрсету 0,4% қымбаттады.

2011 жылғы қаңтар-мамырда инфляция 4,8% (2010 жылғы қаңтар-мамырда – 4,2%) болды.

Ағымдағы жылғы 5 айда инфляция қарқынының жедел дамуына азық-түлік тауарларының қымбаттауы себепші болды, олардың бағасы осы кезеңде 7,8% өсті (2010 жылғы қаңтар-мамырда – 5,5%). Азық-түлікке жатпайтын тауарлар 1,8% (2,1%) және ақылы қызмет көрсету – 3,9% (4,5%) қымбаттады (1-график).

1- график

2010 және 2011 жж. қаңтар-мамырдағы инфляция және оның құрамдас бөліктері

2011 жылғы мамырда инфляция жылдық көрсетуде 8,3% болды (2010 жылғы желтоқсанда – 7,8%). Азық-түлік тауарлары 12,4% (10,1%), азық-түлікке жатпайтын тауарлар – 5,2% (5,5%), ақылы қызмет көрсету 6,2% (6,8%) қымбаттады.

2. Халықаралық резервтер және ақша агрегаттары

2011 жылғы мамырда Ұлттық Банктің халықаралық резервтері төмендеді. Ұлттық Банктің жалпы халықаралық резервтері 36,0 млрд. АҚШ долл. дейін 2,6%-ға төмендеді (жылдың басынан бастап – 27,3%-ға өсті). Ұлттық Банктің таза халықаралық резервтері 2,7%-ға төмендеп, 35,5 млрд. АҚШ долл. құрады (жылдың басынан бастап – 27,9%-ға өсті). Ішкі валюта нарығында валюта сатып алу, Үкіметтің Ұлттық Банктегі шоттарына валютаның түсуі, банктердің Ұлттық Банктегі шетел валютасындағы корреспонденттік шоттарындағы қалдықтардың өсуі Үкіметтің сыртқы борышына қызмет көрсету және Ұлттық қордың активтерін алтынвалюта резервтері есебінен толықтыру жөніндегі операциялармен бейтараптандырылды. Нәтижесінде таза валюта активтері (ЕАВ) 2011 жылғы мамырда 3,0%-ға төмендеді. Алтындағы активтер оның бағасының әлемдік нарықтарда өсуі есебінен шамалы (0,4%) өсті.

2011 жылғы мамырда елдің халықаралық резервтері тұтастай алғанда Ұлттық қордың шетел валютасындағы активтерін (алдын ала деректер бойынша 38,1 млрд. АҚШ долл.) қоса алғанда 1,5%-ға өсіп, 74,1 млрд. АҚШ долл. құрады (жыл басынан бастап 25,9%-ға өсті).

Ақша базасы 2011 жылғы мамырда 2,2%-ға тарылды және 2842,5 млрд. теңге болды (жылдың басынан бастап 10,5%-ға кеңейді). Тар ақша базасы, яғни екінші деңгейдегі банктердің Ұлттық Банктегі мерзімді депозиттерін есептемегендегі ақша базасы 2307,6 млрд. теңгеге дейін 1,8% тарылды.

2011 жылғы сәуірде ақша массасы банк жүйесінің таза сыртқы активтерінің өсуі есебінен 9016,1 млрд. теңгеге дейін 1,0% өсті (жыл басынан бері – 5,5% өсті).

2011 жылғы сәуірде айналыстағы қолма-қол ақша көлемі 2,5% өсіп, 1124,8 млрд. теңге болды (жыл басынан бері – 2,1% төмендеді), банк жүйесіндегі депозиттер 7891,3 млрд. теңгеге дейін 0,8% өсті (жыл басынан бері – 6,7% өсті). Ақша массасы құрылымындағы депозиттердің үлесі айналыстағы қолма-қол ақшаның өсу қарқынымен салыстырғанда депозиттердің өсу қарқынының алда болуы салдарынан 2011 жылғы наурыздағы 87,7%-дан 2011 жылғы сәуірдегі 87,5%-ға дейін төмендеді.

Ақша мультипликаторы 2011 жылғы наурыздағы 3,18-ден 2011 жылғы сәуірдің қорытындысы бойынша 3,10-ге дейін төмендеді, бұған ақша массасының өсу қарқынымен салыстырғанда ақша базасы кеңейуінің неғұрлым жоғары қарқыны себепші болды.

3. Валюта нарығы

2011 жылғы мамырда теңгенің АҚШ долларына қатысты бағамы 1 доллар үшін 145,17–145,90 теңге ауқымында өзгерді. 2011 жылғы мамырда теңге 0,1% нығайды және айдың аяғында теңгенің биржалық бағамы 1 доллар үшін 145,43 теңге болды.

Қазақстан Қор биржасындағы биржалық операциялар көлемі қосымша саудасаттықтағы мәмілелерді есепке алғанда 2011 жылғы сәуірмен салыстырғанда 22,2% азайып, 4,7 млрд. АҚШ долл. болды.

Биржадан тыс валюта нарығында операциялардың көлемі 5,3%-ға төмендеді және 3,5 млрд. АҚШ долл. құрады.

4. Мемлекеттік бағалы қағаздар нарығы

2011 жылғы мамырда Қаржы министрлігінің мемлекеттік бағалы қағаздарын орналастыру бойынша 4 аукцион болды. Оларға 5 жылдық МЕОКАМ (6,7 млрд. теңге), 7 және 9 жылдық МЕУКАМ (15,8 млрд. теңге және 14,6 млрд. теңге), 11 жылдық МЕУЖКАМ (5 млрд. теңге) орналастырылды.

Орналастырылған бағалы қағаздар бойынша тиімді кірістілік 2 жылдық МЕОКАМ бойынша – 3,23%, 7 және 9 жылдық МЕУКАМ бойынша – 4,00% және 5,00%, 12 жылдық МЕУЖКАМ бойынша – инфляция деңгейінен 0,01% жоғары болды.

Қаржы министрлігінің айналыстағы бағалы қағаздарының көлемі 2011 жылғы мамырдың аяғында алдыңғы аймен салыстырғанда 1,1%-ға өсіп, 1788,0 млрд. теңге болды.

Қазақстан Ұлттық Банкінің қысқа мерзімді ноттары. Ұлттық Банк ноттары эмиссиясының көлемі 2011 жылғы сәуірмен салыстырғанда 2011 жылғы мамырда 15,6%-ға қысқарып, 258,9 млрд. теңге болды.

Қысқа мерзімді ноттардың кірістілігі 2011 жылғы сәуірдегі 1,17%-дан 2011 жылғы мамырда 1,31%-ға дейін көтерілді.

Айналыстағы ноттардың көлемі 2011 жылғы мамырдың аяғында 2011 жылғы сәуірмен салыстырғанда 9,1%-ға қысқарып, 1319,3 млрд. теңгені құрады.

5. Банкаралық ақша нарығы

2011 жылғы мамырда орналастырылған банкаралық депозиттердің жалпы көлемі 2011 жылғы сәуірдегімен салыстырғанда 16,3%-ға өскен және баламасында 3119,5 млрд. теңге болды.

Орналастырылған банкаралық теңгелік депозиттердің көлемі 4,2% өсіп, 1489,3 млрд. теңге (орналастырылған депозиттердің жалпы көлемінің 47,7%) болды. Бұл ретте орналастырылған банкаралық теңгелік депозиттер бойынша орташа алынған сыйақы ставкасы мамырда 0,63%-дан 0,65%-ға дейін өсті.

Ұлттық Банктің банктерден тартқан депозиттердің көлемі 2011 жылғы мамырда 2011 жылғы сәуірдегімен салыстырғанда 1,6%-ға 1407,6 млрд. теңгеге дейін өсті.

2011 жылғы мамырда сәуірдегімен салыстырғанда орналастырылған доллардағы депозиттердің көлемі 42,8%-ға өсті және 9,8 млрд. АҚШ долл. болды (орналастырылған депозиттердің жалпы көлемінің 48,7%). Орналастырылған доллардағы депозиттер бойынша орташа алынған сыйақы ставкасы 2011 жылғы сәуірдегі 0,10%-дан мамырда 0,11%-ға дейін өсті.

2011 жылғы мамырда еуромен орналастырылған депозиттердің көлемі 42,2% азайып, 0,6 млрд. еуро болды (орналастырылған депозиттердің жалпы көлемінің 4,1%). Еуромен орналастырылған депозиттер бойынша орташа алынған сыйақы ставкасы 0,95%-дан 0,96%-ға дейін өсті.

Рубльдегі депозиттерге орналастыру көлемі аз ғана мөлшерде қалып отыр – орналастырылған депозиттердің жалпы көлемінің 2,7%-ы.

Шетел валютасындағы банкаралық депозиттердің үлесі 2011 жылғы мамырда орналастырылған депозиттердің жалпы көлемінен 48,7%-дан 55,5%-ға дейін өсті. Резидент емес банктерде орналастырылған шетел валютасындағы депозиттердің үлесі 48,7%-дан 55,0%-ға дейін өсті.

6. Депозит нарығы

Резиденттердің депозиттік ұйымдардағы депозиттерінің жалпы көлемі 2011 жылғы сәуірде 7891,3 млрд. теңгеге дейін 0,8%-ға өсті (жылдың басынан бастап 6,7%-ға өсті). Занды тұлғалардың депозиттері 5569,2 млрд. теңгеге дейін 0,3% көтерілді, жеке тұлғалардың салымдары 2322,1 млрд. теңгеге дейін 2,0% өсті.

2011 жылғы сәуірде шетел валютасындағы депозиттердің көлемі 2422,2 млрд. теңгеге дейін 1,5% төмендеді, ұлттық валютадағы депозиттердің көлемі 5469,1 млрд. теңгеге дейін 1,9% ұлғайды. Теңгедегі депозиттердің үлес салмағы 2010 жылғы желтоқсанмен салыстырғанда 2011 жылғы сәуірде 65,0%-дан 69,3%-ға дейін көтерілді.

Халықтың (резидент еместерді қоса алғанда) банктердегі салымдары 2011 жылғы сәуірде 2378,3 млрд. теңгеге дейін 2,1% көтерілді (жылдың басынан бастап 5,7%-ға өсті). Халықтың салымдары құрылымында теңгедегі депозиттер 1363,8 млрд. теңгеге дейін 2,8% ұлғайды, шетел валютасындағы депозиттер 1014,5 млрд. теңгеге дейін 1,2% көтерілді. Нәтижесінде теңгедегі депозиттердің үлес салмағы 2010 жылғы желтоқсанмен салыстырғанда 55,5%-дан 57,3%-ға дейін көтерілді.

2011 жылғы сәуірде банктік емес занды тұлғалардың теңгедегі мерзімді депозиттері бойынша орташа алынған сыйақы ставкасы 3,2% (2010 жылғы желтоқсанда 3,4%), ал жеке тұлғалардың депозиттері бойынша 7,9% (8,8%) болды.

7. Кредит нарығы

Банктердің экономиканы кредиттеуінің жалпы көлемі 2011 жылғы сәуірде 7755,3 млрд. теңгені құрай отырып, 1,2% көтерілді (жылдың басынан 2,1% өсті).

2011 жылғы сәуірде ұлттық валютадағы кредиттер көлемі 4627,2 млрд. теңгені құрай отырып, 2,4% өсті, шетел валютасындағы кредиттер 3128,0 млрд. теңгеге дейін 0,6% төмендеді. Теңгедегі кредиттердің үлес салмағы 2010 жылғы желтоқсанмен салыстырғанда 2011 жылғы сәуірде 57,7%-дан 59,7%-ға дейін көтерілді.

Ұзақ мерзімді кредиттеу 2011 жылғы сәуірде 6485,0 млрд. теңгеге дейін 0,9% көтерілді, қысқа мерзімді кредиттеу 1270,2 млрд. теңгеге дейін 2,4% ұлғайды. Нәтижесінде ұзақ мерзімді кредиттердің үлес салмағы 2010 жылғы желтоқсандағы деңгейде қалыптасып, 2011 жылғы сәуірде 83,6%-ды құрады.

Занды тұлғаларға кредиттер 2011 жылғы сәуірде 5625,1 млрд. теңгені құрай отырып 1,3% өсті, жеке тұлғаларға кредиттер 2130,2 млрд. теңгеге дейін 0,9% көтерілді. Жеке тұлғаларға кредиттердің үлес салмағы 2010 жылғы желтоқсанмен салыстырғанда 2011 жылғы сәуірде 27,9%-дан 27,5%-ға дейін төмендеді.

Шағын кәсіпкерлік субъектілерін кредиттеу үш ай төмендеуден кейін 2011 жылғы сәуірде 1290,4 млрд. теңгеге дейін 0,4%-ға көтерілді, бұл экономикаға кредиттердің жалпы көлемінің 16,6%-ын құрайды.

Салалық бөлуде банктердің экономикаға кредиттері бойынша неғұрлым айтарлықтай сома сауда (жалпы көлемдегі үлесі 21,2%), құрылыс (18,8%), өнеркәсіп (11,4%) және ауылшаруашылығы (2,9%) сияқты салаларға тиесілі.

2011 жылғы сәуірде банктік емес занды тұлғаларға ұлттық валютамен берілген кредиттер бойынша орташа алынған сыйақы ставкасы 12,2%-ды (2010 жылғы желтоқсанда 12,9%), жеке тұлғаларға берілген кредиттер бойынша 20,2% (20,3%) құрады.